

N:o 16.

Ank. till Riksd. Kansli den 28 April 1880, kl. 2 e. m.

*Första Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 9,
i fråga om aflåtande af en underdånig skrifvelse an-
gående anbringande af elektrisk belysning i Kongl.
Biblioteket.*

Förslag härom har i motion N:o 49 blifvit väckt af Herr *von Koch*, hvilken såsom främsta skäl derfor anført, att, då biblioteket endast vore tillgängligt klockan 10—3 under 6 dagar i veckan, men detta just vore den tid, under hvilken största antalet af dem, som torde behöfva och vilja besöka detsamma, voro sysselsatta i embetsverken, läroanstalterna, kasernerna, kontoren eller andra lokaler för industrielt arbete, så funnes för dem nu föga eller intet tillfälle att för det i alla lifvets förhållanden nödiga ständiga ökandet af kunskaper begagna de rika skatter det Kongl. Biblioteket innehöle. Såsom ett ytterligare skäl har motionären vidare anført, att ett stort antal utaf de med praktiskt arbete under förmiddagarne i alla yrken sysselsatta personer kunde, derest det Kongl. Biblioteket blefve på eftermiddagarne upplyst och tillgängligt, der få tillfälle till en vederqvickelse, som ombyte med annat arbete ofta skänker och som äfven erhålles under läsning af den lättare, icke strängt vetenskapliga utan populärt framställda delen af literaturen.

På sätt motionären vidare anført, är befintligheten af det utaf honom sålunda påpekade behovet styrkt af de utaf öfverbibliotekarien afgifna årsberättelserna, i det att i dem omtalas att »önsknningarne om Kongl. Bibliotekets tillgänglighet på eftermiddagarne blifva allt mer

och mer lifliga från de många, som icke hafva annan tid ledig från dagens värf och bestyr», och har i afseende på sättet för ändamålets vinnande öfverbibliotekarien tillagt »att tillmötesgående af denna önskan vore väl icke omöjlig, om det nödvändiga vilkoret af elektrisk belysning i Kongl. Biblioteket kunde vinnas».

Utskottet anser sig, i afseende på det främst af motionären anförda skälet, böra erinra derom att från det Kongl. Biblioteket i Stockholm böcker utlånas, hvarigenom större delen af dess skatter äro tillgängliga äfven för dem, som icke äro i tillfälle att i Bibliotekets läsesal tillbringa förmiddagens timmar. Men dels äro från sådan utlåning undantagna icke blott alla handskrifter och sällsynta verk, utan äfven alla de böcker, som hafva sin plats i sjelfva läsesalen och der skola vara tillgängliga för besökande, dels medför äfven utlåningen ganska stora olägenheter, såsom att en utlånt bok under utlåningstiden icke är tillgänglig för andra än låntagaren, äfven då denne icke i verkligheten begagnar den, och att äfven de strängaste ordningsregler icke äro tillräckliga att förebygga all risk af att låntagen bok i följd af dödsfall, stöld, slarf eller tillfälligheter förkommer eller blifver skadad och i bästa fall dock först efter tidsutdrägt kan ersättas. Långt från att i den brukliga utlåningen finna ett skäl att anse den af motionären åsyftade åtgärd obehöflig, anför Utskottet derföre de med utlåningen förknippade olägenheterna såsom, enligt dess åsigt, talande för att genom Bibliotekets öppnande på eftermiddagarne söka minska låntagarnes och öka de besökandes antal.

I afseende på sättet och kostnaden för den elektriska belysningens användning har motionären endast anført, att han af en sakkunnig man hört att två elektriska ljus skulle vara tillräckliga att upplysa Bibliotekets stora läsesalong, och att i allmän tidning funnits infördt ett yttrande af en väl känd tekniker att »kostnaden för stora salars upplysning är nästan lika som för gas.»

Utskottet är icke heller i stånd att i detta hänseende lemna någon tillförlitligare ledning för omdömet, men om, såsom Utskottet anser böra ske, motionärens syfte erkännes såsom godt, så kan i den i detta fall bristande utredningen endast finnas ett ökad skäl att för erhållande af fullständigare uppgifter, anlita den af motionären angifna utväg.

I likhet med hvad motionären föreslagit, hemställer derför Utskottet, att Första Kammaren ville för sin del besluta,

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t efter infordrande af nödiga

upplysningar, angående bästa nu kända sätt att anbringa elektrisk belysning i bibliotek, täcktes i afseende å Kongl. Bibliotekets förseende med sådan belysning och kostnaden därför, göra den framställning till nästa Riksdag, som Kongl. Maj:t i nåder pröfvar omständigheterna påkalla.

Stockholm den 27 April 1880.

På Utskottets vägnar:

C. Fr. WÆRN.